

הנפקה משותפת ישראל-גרוזיה שותא רוסתאוולי

JOINT ISSUE ISRAEL-GEORGIA
SHOTA RUSTAVELI

אלול התשס"א ■ 9/2001 ■ 647

רשות הדואר
ISRAEL POSTAL AUTHORITY
השירות הבולאי PHILATELIC SERVICE

שגמל למינר המצלבה (כיום: יוני אורתודוקסי). במינר יש תמונה, שבה מצויר שותא רוסתאוולי כשיש בעל הדרת פנים וזקן לבן ארוך, בלבוש של שר חילוני. בתמונה ישנה כתובת ובה מצוין שמו של שותא רוסתאוולי בגרוזינית עתיקה. דיוקנו זה מופיע בבול הישראלי בהנפקה המשותפת. לפי אחת מהסברות הוא השתכן בזיקנתו במינר המצלבה, ואף נפטר בירושלים ונקבר שם.

תרגם היצירה לעברית הוא דב (בוריס) גאפונוב (1934-1972) מהעיר קוטיסיי אשר בגרוזיה. גאפונוב למד עברית בבית סבו, שהיה למדן מופלג, והגיע לרמת שליטה נדירה בה. לא היה לו קשר לישראל והוא לא היה מוכר בה, עד ששלח בשנת 1966 לאברהם שלונסקי תרגום עברי מעורר התפעלות של "עוטה עור הנמר". דב גאפונוב עלה לישראל בשנת 1971, ונפטר בה בשנת 1972 לאחר מחלה קשה.

ערך: ינון ביילין

תוכן העלון מבוסס על המאמרים במהדורה העברית של "עוטה עור נמר".

הבול והשוכל

ברקע הבול - הפתיחה ל"עוטה עור הנמר". שמו של שותא רוסתאוולי מופיע בבול בכיתוב גרוזיני. ברקע השוכל: הפתיחה ל"עוטה עור הנמר" בגרוזינית, באדיבות שגריר גרוזיה בישראל PROF. REVAZ GACHECHILADZE.

מעטפת היום הראשון

במעטפה נראה אתר הנצחה לדב גאפונוב בעיר קוטיסיי, ברחוב גאפונוב, שבו נמצא בית הכנסת לו מוקדש הבול הגרוזיני בהנפקה המשותפת. האתר כולל פסל של גאפונוב ולוח הנצחה עם שמו.

(הבול והמעטפה - צילום: ינון ביילין, עיצוב: יצחק גרנות)

גרוזיה וישראל משיקות הנפקה משותפת בשנת 2001, במחווה הדדית לתרבויות שני העמים. במרכז הבול הגרוזיני מופיע בית כנסת בעיר קוטיסיי, במחווה לתרבות היהודים שם במשך יותר מ-2600 שנה.

הבול הישראלי מוקדש למשורר הגרוזיני הלאומי שותא רוסתאוולי הידוע בכל העולם בזכות יצירתו "עוטה עור הנמר". כך אומר המשורר אברהם שלונסקי, העורך הספרותי של היצירה בעברית: "כשם שיהודה הלוי הוא האומה הישראלית, הומרוס הוא יוון, דאנטה הוא איטליה, שקספיר הוא אנגליה ופושקין הוא רוסיה - כך שותא רוסתאוולי הוא גרוזיה". בתודעת העם הגרוזיני, טוען שלונסקי, "עוטה עור הנמר" אינו רק יצירת מופת ספרותית אלא "ספר-הספרים שלה, גאונה וחסדה העליון. ואכן בכוחה זה היא מיתמרת ועולה מתחומי הלאומי הייחודי, וזוכה להיות מנכסי-צאן ברזל של שירת העולם".

כך נאמר בפתח המהדורה העברית:

"סיפור אהבה וגבורה ומסירות נפש... הפואמה מצטיינת בעיבודה האמנותי, בניתוחה הפסיכולוגי ובשפעת אימרות-החכמה הפזורות בה, שגם עתה, מקץ שמונה מאות שנה, מקודשות הן בפי בני גרוזיה. רוסתאוולי מטיף ביצירתו לקריאת דרור לאסירי העבדות, לשוויון הגבר והאשה, למידת החסד ונדיבות-הלב, ושנאה עזה בלבו לאנשי הכחש והמעל. רעיונות אלה עשו את "עוטה עור הנמר" לספר המחנך את עמו, ומלאכת-המחשבת שהושקעה בו עשאתו לשם-נרדף לכליל-השלמות הפיוטית". המהדורה העברית זכתה לתרגומו המופתי של דב (בוריס) גאפונוב, ויצאה לאור בשנת 1969 ע"י ספריית פועלים, בהוצאת הקיבוץ הארצי-השומר הצעיר. שותא רוסתאוולי פעל בגרוזיה במאה ה-12 וה-13, כאשר גרוזיה הייתה מעצמה פאודלית כבירה, עם פריחה מסחרית וחקלאית, אמנותית, ספרותית ופילוסופית. לא ידועים פרטים רבים על חייו ועל פעילותו של שותא רוסתאוולי, אך מתברר שהוא כיהן כיועץ ושר האוצר בחצרה של המלכה תמר (1184-1213), אותה העריץ מאוד.

שמו קשור באופן הדוק עם מינר המצלבה בירושלים, אשר שופץ בכסף אשר הביא עימו לירושלים. אבות המינר הגרוזיני אף קבעו יום מיוחד להזכרת נשמתו, בשכר חסדיו

מעצב הבול: יצחק גרנות

STAMP DESIGNER: Y. GRANOT

JOINT ISSUE ISRAEL-GEORGIA - SHOTA RUSTAVELI

The issuance of a joint Georgia-Israel stamp in 2001 expresses Israel's gesture to the Georgian heritage and the gesture made by Georgia to the Jewish heritage in Georgia, which has a history of above 2600 years.

The Georgian stamp depicts the "small" Synagogue in the town of Kutaisi.

The Israeli stamp is dedicated to the Georgian national poet, Shota Rustaveli, who is known throughout the world for his poem "The Man in the Panther's Skin". The Israeli poet Abraham Shlonsky who was literary editor of the Hebrew version of the poem, said:

"Like Yehuda Halevi is the Israeli nation, Homer is Greece, Dante is Italy, Shakespeare is England and Pushkin is Russia - Shota Rustaveli is Georgia."

To the Georgian people "The Man in the Panther's Skin", claims Shlonsky, is not only a perfect literary work but "the nation's book of all books of national pride and par excellence. The eminence of this work has risen above the national level and it has become one of the great treasures of world poetry."

In the introduction to the Hebrew version of the poem, it is written:

"A story of love, heroism and extreme devotion... the poem excels in artistic creativity, psychological analysis and it is full of wise sayings that even now, 800 years later, are revered by the Georgian people. Rustaveli preaches for freedom of prisoners of conscience, equality between man and woman, the teaching of grace and kindness and abhors deceit and treachery. These concepts made "The Man in the Panther's Skin" a book for educating the people and the fine craftsmanship invested in this work has created an acme of poetic perfection."

The Hebrew version, outstandingly translated by Dov (Boris) Gaponov, was published in 1969. Rustaveli lived in Georgia during the 12th and 13th centuries when "Georgia was a feudal state and commerce, agriculture, art, literature and philosophy flourished."

Many details about the life and activities of Shota Rustaveli are unknown but apparently he was an advisor and Finance Minister of Queen Tamar (1184-1213) whom he admired greatly. His name was strongly connected with the Monastery of the Cross in Jerusalem, which was renovated with funds that he brought to Jerusalem. The fathers of the Monastery (which is today Greek Orthodox) even made a special day in his memorial for his benevolence. There is a picture in the Monastery illustrating Rustaveli as a noble elderly man with a long white beard and in the dress of a secular minister. The name "Shota Rustaveli" is inscribed on the portrait in classic Georgian. This portrait appears on the Israeli stamp in the joint issue. According to one hypothesis, Rustaveli lived in the Monastery of the Cross in his latter years and died and was buried in Jerusalem.

Dov (Boris) Gaponov (1934-1972) from the town of Kutaisi translated Rustaveli's poem into Hebrew. Gaponov learnt Hebrew in his grandfather's house and achieved a level of outstanding fluency. He did not have any connection with Israel and was unknown in Israel until 1966 when he sent his commendable Hebrew translation of "The Man in the Panther's Skin" to Avraham Shlonsky. Dov Gaponov immigrated to Israel in 1971 and died in 1972 from a severe illness.

Yinon Beilin
Director Israel Philatelic Service

The contents of this leaflet are based on articles in the Hebrew version of "The Man in the Panther's Skin".

The Stamp and Tab

The first page of "The Man in the Panther's Skin" appears in the background of the stamp. Shota Rustaveli's name is printed on the stamp in Georgian. The opening of "The Man in the Panther's Skin" in Georgian is on the background of the tab, with our thanks to the Ambassador of Georgia to Israel, Professor Revaz Gahechiladze.

The First Day Cover

The cover shows the Dov Gaponov Memorial in Gaponov Street, Kutaisi, which is also the street where the synagogue depicted on the Georgian stamp is situated. The memorial includes a bust of Gaponov and a plaque with his name.

The stamp and first day cover: photography by Yinon Beilin, design by Yitzhak Granot

JOINT ISSUE ISRAEL-GEORGIA SHOTA RUSTAVELI

Issue: September 2001

Artist: Y. Granot

Stamp Size: 40 mm x 30.8 mm

Plate no.: 451 - no phosphor bar

Sheet of 15 stamps

Tabs: 5

Printers: E. Lewin-Epstein Ltd.

Method of printing: Offset

השירות הבולאי - טל: 03-5123933
שדרות ירושלים 12, תל אביב-יפו 68021

The Israel Philatelic Service - Tel: 972-3-5123933
12 Sderot Yerushalayim, 68021, Tel Aviv-Yafo